

CATALANA

REVISTA SETMANAL

Any I

Barcelona 4 Agost 1918

Núm. 18

EN DEFENSA DEL INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Ja qu'hem parlat de disciplina, aquesta paraula que s'ha tret tant a faror d'un quant temps ençà, aturèmnoshi una estona, a veure si sabèm fixar per la nostra banda aquest concepte.

Tota disciplina suposa una gerarquia que s'acata; però la gerarquia y l'acatament poden ser de distintes maneres.

En l'ordre militar, per exemple, la disciplina es l'obediència cega als manaments del superior; y ni'l superior necessita altres mèrits que'l seu grau per manar, ni'l manat pot dexar d'obehir sense que li cayga sobre tot el rigor de la ordenança. Suposèm que ningú pretendrà may aplicar aquesta mena de disciplina en el món literari.

En l'ordre civil, la disciplina es la subjecció a una serie de lleys y disposicions, indispensables a tota societat, mirant a la utilitat general sobre la particular, ab penes materials pels infractors; y aquesta no sabèm veure com podria aplicarse a qüestions literaries ò lingüístiques.

En l'ordre religiós, la disciplina es l'acatament a una lley qu'acceptèm per naxensa ò per lliure voluntat, ab facultat de triarnos el conseller ò guia, y sabent que'l suprem legislador ha dit: *in dubiis libertas*. Aquesta mena de disciplina es la més semblant a la que nosaltres creyèm aplicable al nostre cas.

Com de fet, primer pel naxement y després per inclinació del esperit, estimèm la nostra llengua, la estudièm y la treballèm segons el bon gust y franch arbitre de cada hù (com diu lo Cartell del Jochs Florals), busquèm els nostres consellers ò mestres hont millor nos sembla — quasi sempre'ls clàssichs y'l poble, — y en tot lo opinable usèm d'una ampla llibertat, qu'es lo que ha produhit la serie de personalitats de que s'enorgulleix ab rahó la nostra Renaxença. L'obra considerable que'ns han dextat els Verdaguer, els Vilanova, els Maragall,

es filla del amor a la llengua, del sentit que'n tenia cada un d'ells, de la finesa ab que se l'apropriaven, sense estudiarne la gramàtica, ni tan sols posarse d'acort per gastar la matèxa ortografia.

Nosaltres creyèm impossible, avuy per avuy, fer una gramàtica de la llengua catalana, — de tota la llengua, — perque no hi hà qui la conega tota y no es qüestió d'inventar lleys per lo que no's coneix. Podràn ferse y convé que's facen estudis de gramàtica per regions petites ò grans a fi de preparar la gramàtica general; però aquesta per ara no pot ferla ningú. En cambi, encara que no ho creyèm imprescindible, creyèm possible y fins convenient una certa unitat en la ortografia, y de segur qu'ab bona voluntat s'arribaria a lograr si la cercavem en la tradició que'ns uneix en comptes de fiarla a l'arbitrarietat que'ns separa.

Ab mig segle de renovellat cultiu, els escriptors de tots els territoris catalans havien anat unificant la manera d'escriure, llevat de la colla revolucionaria que la cambiava de soca arrel com si's tractés d'una llengua nova. Mes, tot de cop, ve l'Institut, erigeix el revolucionari en dictador, ò dèxa qu'ell mateix s'hi erigexi, que pel cas es igual, imposa la seva dictadura a tot allà hont pot imposarla, sia pels medis que sia, y allà hont no arriben els séus medis s'invoca la disciplina per obtenir l'obediencia.

Però, tornèmhí: aquesta disciplina, ¿en nom de quina autoritat se reclama? de quins prestigis? ¿de quina gerarquia? L'Institut no se n'ha cuydat poch ni molt d'axò: podia haver sigut la gerarquia que tots acatessim de bon grat, y no ho es, perque sos homes han procedit malament.

Sí, donchs, no reconexèm autoritat en l'Institut perque no la té en aquest ordre; si en son gramàtic solament estimèm igualtat de mèrits als d'altres gramàtics catalans; mal podèm acceptar la disciplina que se'ns demana sense més rahó que'l perque sí. Però, no tothom té la nostra independencia; n'hi hà molts que, pensant com nosaltres, per un motiu ò altre's someten a aqueixa disciplina que, no obtenintse de grat, vol obtenirse per imposició.

Lo imposat no sol durar, amichs del Institut. Pensèu en aquella dita tan retreta d'En Prat de la Riba: tota imposició crida la rebelió, y vetllèu més pel prestigi del Institut.

AMADOR.

UN CAÇADOR BORDISSENC QUE'S DONA DE BAXA

EN Pau, En Pere y En Berenguera eren tres companys inseparables. Tots tres havien sigut interns en el seminari del Collell y d'allà venia la seva intimitat.

En Pau y en Pere eren herèus de dues cases bones de pagès, lo qual ja vol dir qu'eren caçadors de mena. En Berenguera, fill d'una casa acomodada de vila, ni venia de niçaga de caçadors ni tenia aptituts per esserho. En quant a fort y robust ho era tant com sos companys, però li mancava l'agilitat y la bona vista d'En Pau y d'En Pere; no obstant, feya tots els esforços y totes les probatures per poder ésser caçador per la taleya que tenia d'estar ab sos companys.

Tant com se tractava d'anar per llocs plans ò per corriols de montanyes, En Berenguera seguia'ls seus companys com un home; però quan s'havia de dexar el corriol y anar boscos a través, ja estava perdut. El porta-fusell li relliscava del muscle haventsel de tirar amunt continuament, l'herba tendra'l feya relliscar y la seca encara més; ell veyia que sos companys ni relliscaven ni'l porta-fusell los hi relliscava cap al braç com a ell, y axò l'omplia d'angunia. Si's tractava de pujar un marge, els seus companys ab una gambada ja eren dalt, y ell ab totes les penes y treballs arribava al cim de genollons y de mans a terra y ab l'escopeta a mig braç; si's tractava de baxarlo, veyia que sos companys ab un salt ja eren a baix y ell volent fer com els altres sempre arribava a baix d'anques ò de costelles ò quan menys de genolls; les argelagues el pessigaven de les cames, les romagueres l'entrebancaven y si posava'l peu sobre una pedra sollevadiça, qu'havia aguantat el pas dels seus companys sense moures, ja era segur que passanthi ell la pedra's girava y'l tombava de costelles. En Pau y En Pere compadescuts corrien en son auxili cada vegada que'l veyen caure, que afortunadament may hagué de menester ni per alçarse ni perque may s'hagués fet mal de veres.

Quan se presentava alguna peça de caça, En Pau y En Pere la mostraven a n'En Berenguera per que's divertís tirantli, però En Berenguera may la sabia veure fins que fugint se li posava fora de tret. Quan furaven algun cau, posaven a En Berenguera en lloch a propòsit per que al sortir el conill del cau li pogués tirar ab totes les probabilitats de matarlo. Prou, ja'l veyia sortir, ja'l veyia córrer, ja li tirava, però tocarlo, no'n va tocar may cap.

Els seus companys l'animaven dihentli que lo que li passava a ell passava a tots els aprenents, que de caminar per mala terra se n'ha d'apendre y que a copia d'anarhi'n sabria com ells; que d'errar el tret no'n fes cas perque ells quan varen començar de caçar també'ls erraven; y En Berenguera donava per ben empleyades les angunies que passava, ab l'esperança de que ab la pràctica arribaria a ésser un bon saltamarges y un regular caçador; y anava seguint als seus companys sempre que l'ocasió se li presentava.

Veyent que, a pesar dels esforços que de la seva part hi posava y la ferma voluntat d'apendre l'ofici de caçador, no's cumplien els vaticinis dels seus companys ni s'adobaven les seves aptituts, un dia que saltant un córrech se va girar un peu y estigué llarga estona sense poder caminar, tot esperant que'l dolor del peu li permetés seguir caminant, va dir a En Pau y en Pere: — Ja veyèu que per caçador no valdré may rès, jo passo les *set calces* d'amargura per seguirvos y lo pitjor es que lluny d'ajudarvos vos destorbo; ab axò, no'm convidèu més per caçar, perque veig que Deu no'm crida per aquí.

— Qu'aviat t'espantes! — digué En Pere, — tot lo qu'ara't passa a tu, ¿creus que no'ns ha passat a nosaltres? ¿Creus que n'hem nascut ensenyats d'anar per males terres y de caçar? Tot vol temps y paciència.

— Donchs, a fè que la meua ja s'acaba y no sé com vosaltres ne teniu tanta per soportar la nosa qu'us faig, perque vosaltres sense jo caçarieu al vostre gust sense haver de mirar si jo caych ò si m'axeco, ni si seguexo ò no seguexo. Com podèu compendre, axò que vosaltres vos diverteix a mi'm fa engunia, tant per les molesties qu'hi sofrexo com perque veig que us destorbo; per lo tant, *aquí da fin el sainete, perdonar sus muchas faltas*.

— No m'hi conformo; — digué En Pau; — abans de donarte la llicencia absoluta hem de fer una darrera probatura. Hem d'anar un dia a caçar al vedat de casa y si aquell dia no't divertexes allavors sí que no't dirèm may més rès per venir a cacera.

— Ja'm sab greu de no poder anar en vostra companyia, però, noys, patexo massa y us faig patir massa; y per que veyèu que tinch ganes de complaurevos, accepto la proposta d'En Pau.

— Donchs, dilluns vinent, a dinar a casa y havent dinat, cap al vedat a matar conills.

— ¿Ja estàs segur de que'l teu pare voldrà qu'anèm a caçar al seu vedat? Tinch entès que n'es molt gelós y que ni ell mateix se permet anarhi més qu'en ocasions molt rares y en dies molt senyalats.

— Tant es així que per anarhi jo tot sol no gosaria pas demanarli, però per anarhi tots tres y explicantli el per què l'hi demano, veuràs com no diu que nó. Y si per un cas de casos me digués que no ho vol, sempre'ns queda'l recurs d'anar a probar fortuna a qualsevol altra banda.

— Entesos, dilluns a mig dia serèm a casa teva, — digué En Pere.

S'alçaren els tres companys y acompanyant a En Berenguera que tot coxejant baxà la montanya, y en essent a baix En Pau se'n anà cap a casa seva y En Pere y En Berenguera cap a casa del primer en que vivien tots dos porque ademés d'ésser companys eren cosins, y per rahó d'haver quedat En Berenguera sense pares vivia a casa del seu cosí.

El dilluns següent, conforme havien quedat, En Pere y En Berenguera's presentaren a dinar a casa d'En Pau que ja'ls esperava un troç abans d'arribar a la casa per dirlos que'l seu pare consentia molt gustós a que anessen aquella tarda a caçar al vedat.

La familia d'En Pau, composta de pare, mare y un reguitzell de germanes, algunes d'elles ja casadores, exí a la porta a rebre als hostes, ab la cordialitat y l'afecte ab que's solen rebre'ls amichs en les cases payrals de la montanya de Catalunya; y al cap d'un quart d'hora ja estaven asseguts a taula.

La conversa de tot el dinar fou alegre y variada, el pare d'En Pau tingué la paraula llarga estona donant als novells caçadors consells de prudencia per no ferse mal en les caceres y explicant casos, qu'ell deya succehits, de cacera més ò menys verossímils; la mestressa hi bestrevia renegant dels goços que tot ho emporquen y, si no's vigila, tot ho roben; y les noyes parlant de joves, y de fires, y de festes, y de confitures qu'elles feyen, etc., etc.

La conversa hauria durat més que'l dinar, si En Pau no l'hagués tallada ab un: — ¿Anèm a fer feyna?

— Anèm; — respongueren En Pere y En Berenguera. Y alçantse prengueren les escopetes, aclamaren als goços y sortiren. El pare d'En Pau al despedirlos los digué: — No'm facin gayre bella mortaldat de conills, porque sinó no'ls hi dexaré

tornar cap més dia; — acompanyant les seves paraules ab una forta riallada.

El vedat de casa d'En Pau començava al capdevall del horta matexa de la casa, de manera qu'ab dos minuts se posaren els nostres caçadors en son centre d'operacions.

Encara no havien fet vint passos per dins del vedat, els goços ja trovan dos rastres que seguiran glatint ab tota furia y perseguint a altres tants conills que varen lograr encauarse. Els goços se quedaren a la boca del cau hont s'havien ficat els conills donantne senyal ab sos lladruchs. Al arribar els caçadors al cau, En Pau exclamà: ¡Ens han ben pentinat! aquest cau té cinch boques y ara aneu a sapiguer per quina exiran els conills.

— Surtin per la que vulguin, són nostres, — digué En Pere; — ja veuràs, jo porto tres filats, ja tenim tres boques tapades que pot vigilar En Berenguera, y dels altres dos forats nos encarreguem tu y jo ab les escopetes.

— ¡Justa la fustal — digué En Pau, molt bé, noy, molt bé.

Vinga posar filats a tres boques qu'estaven a poca distancia l'una de l'altra, s'engega la fura al cau y En Pau y En Pere van a posarse al peu de les boques qu'havien de vigilar.

Al temps de dir un crech en un Deu, En Berenguera ja va sentir la fressa especial que fan els conills quan surten del cau esverats per la presència de la fura y dirigí tota la seva atenció al forat ahont sentia la fressa y't veu sortir un conill disparat com una bala emmenantsen el filat rostos avall. Sòrt que a tres passos del cau hi havia un barder de romaguera ahont s'enredà'l filat detenint al conill el breu temps necessari per que En Berenguera pogués soprarlo ab la mà. Al mateix temps sonaren dos trets y desseguida dos més disparats per En Pau y En Pere contra dos altres conills qu'havien exit per les dues boques que respectivament atalayaven.

En Berenguera a més del conill havia agafat un manat de brochs espinosos de romaguera que li ensangonaren la mà, però no per çò dexà anar la seva prèsa. En Pau y En Pere, després d'haverse cerciorat de qu'ab els seus trets no havien fet més que donar ansia als respectius conills per fugir, anaren en auxili d'En Berenguera que's trobava voltat dels goços que li volien pendre'l conill, qui per la seva part feya totes les contorsions que són de suposar clavant més y més ab elles les espines del barder en la mà d'En Berenguera.

En Pau y En Pere prengueren el conill de la mà d'En Berenguera y ab un truch a la nuca'l mataren y axís aquell quedà lliure de l'escomesa dels goços, però no de les espines de romaguera que se li quedaren plantades a la mà.

— Aquí ja hem acabat, — digué En Pau, — ara irèm a furar un altre cau qu'hi hà aquí dalt qu'es mólt millor qu'aquest. Però no comptava ab lo millor, qu'era tenir la fura a la seva disposició. Ja havien plegat els filats y tenien els goços a punt d'emprendre una altra batuda, y la fura que's devía trobar bé a dins del cau, no sortía.

— Seyèmhi, digué En Pere, perque assegut fa de més bon esperar qu'a peu dret; y'ls tres s'hi asseguraren y feren bé, perque hagueren d'esperar força més estona de la que's pensaven. A En Berenguera aquesta aturada li va venir mólt bé per tràureli les espines que tenía clavades a la mà, operació que durà llarga estona perque al menys n'hi tenía una dotzena.

Passà mitja hora, bromejant En Pau y En Pere de la manera d'agafar conills d'En Berenguera y aquest tornàntlosi la pilota burlantse de la seva bona punteria, y la fura sense donar senyals de voler sortir de cau; passà una hora y tampoch; tiraren escopetades a la boca del cau per despertar-la en cas de que dormís, y la fura sorda; passà una altra hora y tampoch sortía la fura. Els nostres caçadors ja no tenien ni conversa, dominats per l'impaciència ja no sabien dir més que imprecacions contra la fura.

El sol ja s'havía post y encara la bestiola era dins del cau; si aquest no hagués tingut tantes boques, alguna d'elles de mal tapar, haurien tancat les sortides y la fura l'endemà ja l'haurien trobada, però axò no era possible y calía esperar-la fins y a tant que li dongués la gana de sortir.

Per fi, quan ja començava de fosquejar, va sentirse'l cascabell de la fura que sortía; a la claror de la lluna la varen veure, En Pere la va agafar y cap a casa.

Tot marxant, En Pau preguntà a En Berenguera: — ¿Què tal, t'ha agradat?

— ¿Y a tu? — li respongué En Berenguera.

— Si no hagués estat la mala passada que'ns ha fet la fura, sí que m'hauria agradat.

— Donchs, a mi aquesta mala passada que tu dius, — digué En Berenguera, — m'ha acabat la paciència y les ganes d'ésser caçador.

— Ja ho comprench, — digué En Pau, — ja't pots comprar el canó de llauna per guardarhi l'*absoluta* que des d'ara't dono. —

Com si la cacera d'aquella tarda no hagués sigut prou divertida per desmamar a qualsevol de l'afició a caçar, al arribar a casa En Pere y En Berenguera trobaren a la mare del primer enverinada de mala manera perquè havien trigat tant a tornar y'ls sermonejà y renyà fortament. En Berenguera la desarmà dihentli: — Tia, jo us prometo que no us donaré ocasió de renyarme per tornar tart de caçar, perquè no penso tornarhi may més.

JOSEPH SADERRA.

Olot y Janer de 1918.

ER AMUINÁIRE

(Llenguatge aranès)

Oh que amarga qu'eï'ra vida
ta's que han d'amuina cum jul...
¿Qui'n sab et cunde e'ra mida
d'es trebals e'ra tristu?...

Vau tustem de porta en porta
tam et bastume ena manc,
tam era cama miei morta...
je tustem cuxinc cuxanc!

¡Qu'eï dūru't panc d'era amoina,
quam lu dan rebutegant!...
Per mis que sigue de txoina,
cum sufa m'eï amargant.

Cau anà, quam ūmc se lléue,
a muina, at despient d' tens;
que ploigue, gèle ò que nyeue,
cau cercà pauc entà s dents.

Cauque cop, es pés descaussi,
manjeue, desencuat,

tam hereda nyeu me causi
e m abrigue bet ruxat...

¡Oh què amarga qu'eï'ra vida
ta's qu'han de amuina cum jul
¿Qui'n sab et cunde e'ra mida
d'es trebals e'ra tristu?...

Mes et mun saube ūnc bèt dia
ta s que hauem aquesta sort:
sera ūnc dia d'alegria,
sera t dia d'era mort.

Quam es paupetes mortes
enta t mun se barraran,
d'el seu es dorades portes
es anges me dauriran.

E aquet bunc Dieu que s'hec praube
ta's praubi é riqui saubà
era gloria que me saube
alabets me la dara.

MUSSEN JUSEP CONDÓ.

NO'S POT LLEVAR PER QUE TÉ UNA DÈCIMA

II Y DARRER

PER quedar bé ab En Matheu ab dos articlets n'hi prou y massa. Sobre tot que a un li surten extravagants y d'un tirat no gens alegre.

Haviem arribat... haviem arribat... ¡ahl ¡ja me'n recordol Al esglay que van escampar los metges ara fa una dotzena de anys. Y qui diu dotze diu quinze, per que'l temps passa y la Joana balla a despit dels microbis y de lo que'l termòmetre vagi contant posat sota l'axella dels maniàtichs y de les maniàtiques.

Primer a ciutat, després a vila, a poblets al cap d'una setmana y a les pagesies al cap d'un any, s'anà ensenyorint aquella paraula grega acatalanada de tots los esperits encongits que no s'havien may preguntat per què a les vintiquatre hores ò abans comença a moures lo vi als cups y nó per què's poden tapar les bòtes, un cop trafegat, que no vingui Sant Martí ab les seves fresques, ni'l per què de les botetes vinagreres, ni'l per què del llevat de que tot lo dia parlen a les fleques, ni lo que hi fa l'esperit als barrilets de most que no'ls hi dextra arrencar la gran bullida y'n surt aquella mistela tan dolça.

¡Microbil ¡*Vade vetrol* que'l dimoni se't podria ficar al còs y't tindrien de portar a la iglesia del Sant Esperit per que te'l traguessin.

Y tot lo qu'era més petit qu'una formiga de la Mare de Deu esglayava si's veyia remoure anch que fos mirantho ab vidres de multiplicar. Y tot lo qu'era més menut que la llevor de nap es polvesor també si no's bellugava. Era abans que la picada d'escorçó era llegendaria. Era abans que la mossegada d'un goç foll no tenia altra cura que'l ferro rohent si ja era rohent y a punt de posarlo sobre la carn al acte de donar lo goç foll la dentellada.

Vade retro, si la bestia no era tan grossa com un elefant. *Vade retro*, si de la llevor no'n sortia una alzina d'aquelles que dos gegants no poden abraçarla. ¿Ets petita que ni se't veu? Donchs portes a dins més rabor qu'un bitxo.

Y no's parlava de microbis que no se'ls posessin los pèls de punta als qu'estan arrapats a la vida com una llagasta. Y la seva vida no era vida, qu'era un martiri seguit, pitjor cent vegades que la mort. Y tot se trasbalsava a les cases, y'l que no conseguia empeltar a tota la familia'ls séus esveraments patia encara més que'l que'ls hi empeltava.

Va fugint, per sòrt, aquest esparverament de conillet; però nó per voler dels senyors metges que no arriben a la mida y que tot ho volen prevenir y curar ab la petita higiene, que té més forats qu'un garbell y més clivelles que'l llot dels marges d'un riu batuts deu dies pel sol d'Agost després d'una grossa revinguda. Nó que no fuig per voler d'ells, que fuig pel fàstich que fa als esperits serèns y per la volada que de dia en dia va prenent la gran higiene, qu'ab les vacunes acoraça'l còs contra'ls séus enemichs y dóna a l'ànima'l tremp que tenen de tenir totes les ànimes. Díguiho, sinó, el miracle qu'està passant a França, hont han fet cap soldats de totes les terres del món, portant, ¿quin dubte té? cada nuvolada de gent gèrmens de les diferentes pestes indígenes. Y cap embestida ha prè la febre groga, ni'l còlera, ni la bubònica, ni la verola, ni el tifus ja endèmichs aquí, morint sols los soldats de bales de plom ò d'esclats de ferro y poquíssims de les malures naturals. A Cuba per cada mort de bala'n morien mil de febres. A les grans batalles d'aquesta guerra tots los soldats hi han comparegut sense ni un gèrmen maligne amagat a cap recó de còs. Vègis l'obra de la gran higiene tan combatuda pels escampadors de l'alarma dels microbis, per aquests que als maniatichs los han matat en vida y als que no tenen rès de maniatichs los han arribat a encaparrar.

Lliures del *asteri* les dónes; encara ab una nurella espatllada en aquells indrets en que la mandra s'ensenyoreix sovint dels pagesos y bosquetans; clares cada vegada més les angines d'ençà que no hi hà tants que les sàpiguen fer fondre per les munyeques ò per les pantorrilles, totes plenes de nusos, les de les jovenetes sobre tot, al dir dels que tenen la virtut de curarles; de tomballons los microbis, per que no poguessim arribar a viure tranquils; ara'ls metges, nó tots, aquells matexos que posaven lo brou de gallina com un drap brut y axecaren la llet als núvols, aquells dels microbis, aquells de la guerra al vi y de la sublimació de la cervesa y de les aygues minerals, nos han sortit ab un'altra fantasma: la de les dècimes, qu'amenaça ferosos tornar ximpls a tots.

Acabava la carrera un minyó, y fos de casa bona ò fill de menestrals, se les componia'l mateix dia de començar a exercir per poguer lluhir un cronòmetre d'or, bastant grosset, que's vegés de lluny y fes força tossa. Y l'agafava per la munyeca y començava a comptar no apartant los ulls de la busca

dels segons, assegurantse abans de que la que't cuydava hagués ja clavat llambregada al llampant cronòmetre. Y encara que no tinguessis més enllà de vuytanta pulsacions, te feya treure la llengua, te donava un copet a la espatlla assegurant qu'allò no era rès, receptava, y si no tenia gayres malalts, al vespre te'l tornaves a veure davant y al receptor te cambiava la medecina. De cronòmetre demànin, sempre tenia por de que no se n'haguessin fet prou càrrech a la casa del malalt ò del que pensava estarne. Però de termòmetre ni se'n duyen a sobre'ls metges d'abans, refiats de que un gran de més a la pell, no sols se troba, sinó que fins sembla que s'hi podria encendre un misto.

Però'l món volta encara qu'ho faci a la esbojarrada, y ara de les pulsacions, com aquell qui diu, casi ni se'n resa. Que setanta sis, que vuytanta, que vuytanta quatre, que vuytanta vuyt — no ve d'aquí mentres no tinguís una dècima més de lo que la lley de Deu mana.

Però, ay pobret de tu si la tens, que ja no te'l treuràs més aquell canonet de vidre de sota l'axella. A les sis, a les set, a les vuyt, a les nou, a les deu encara que't condormexis, a les onze encara que dormis com lo guix; a les dotze, a la matinalda, quan lo sol ja comença a escalfar, quan ja escalfa molt. ... que'l metge ho té de saber hora per hora si ha pujat una dècima ò mitja per anar ben regit y trèuret al carrer quinze dies després d'estar més bo qu'un paquetayre.

No sé, però m'ho sembla que hi pararem tots a la bogeria; metges, malalts de debò y malalts de per riure. Quan no es un all es una ceba que'ns fa coure'ls ulls. Quan una mania's fon, ne brolla totseguit un'altra. Y es que no s'hi va pas tan malament com diuen a cavall. Y es que no s'hi pateix tant com diuen al llit podente alimentar d'una manera ò altra.

— ¿Y donchs, que no surt la mare? ¿Que no's lleva la germana? ¿Que tardarà molt a tornarhi'l seu marit a la fàbrica? ¿Que no hi baxarà més lo seu fill al magatzem?

— No ho sabem, per que, miris, a les vuyt lo termòmetre li marcava trentassis y vuyt dècimes y a les nou trentassis y vuyt dècimes y mitja.

— Però si axò no es rès, si fins se necessita tenir bona vista per comprobarho.

— Déxis de no rès. Mitja dècima es mitja dècima. —

Estèm ben ennavigats si no rebatèm aquest canonet de

vidre contra la paret; qu'arribarèm pitjor qu'als pitjors temps dels microbis.

Que s'han burlat de la calç, y del cremar sofre y de lo que, maldit, ne diuen cloruro'ls adroguers al engròs fins que les punxadetes y una febradeta que's passa pel carrer sense ni un adonarsen els hi han tallat les ales.

A n'ells sí, però als maniàtics n'ó, que les tenem mólt llargues encara que portin arguens com los pollets malaltijos.

¿Què vindrà després de la dècima ò de la mitja dècima que no'ns dexe'n llevar?

¿Se posarà encara més de moda la malaltia del bisbe? ¿Tornarà a pendre volada la del sucre? ¿Pendrà la devantera altra vegada la pulsació?

Fa de mal dir lo que vindrà si no seguim mirant a la Mort com l'acabament natural de la vida. Les germanes de Caritat, als hospitals, al mateix camp de batalla, estan sempre a tret de perill y se les veu més aviat ab dolça serenor que no pas encongides.

Elles, elles són les que'ns han de servir d'espill. Elles, que fugen fastiguejades dels malalts de per riure y s'abrahonon ab la Mort com unes lleones per salvar de la seva dalla als malalts de debò y als ferits destroçats pels esclats del ferro.

Mitja dècima,... una dècima,... quatre dècimes,... ni per quatre ni per sis s'hi està una germana de la Caritat al llit, que'l llit es pels malalts y nó pels que's pensen estarho. Com los metges són per curar y nó per espalmar; per donar tranquil·litat al esperits y nó per cultivarhi en invernacle les manies.

PERE ALDAVERT.

LA MANTELLINA

*La mantellina blanca que't cobreix
tremola d'emoció quan te la poses
y damunt del teu cap diu que frueix
emanacions de geçamins y roses.
Per besar ton front sempre daleix
y ab l'ayre fa jugades enginyoses,
y a frech de tes orelles reculleix
les teves confidencies amoroses...
La mantellina blanca sab de tu
lo que may en el món sabrà ningú.*

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

DE MAL AGRAHITS...

DE primer se'n alegraren a Torredenagó del jove foraster que s'hostatjava a cà'l senyor mestre. Per tothom tenia una paraula amable de comiat ò de salutació. En sortint de missa feya rotllo a la segrera, y entre converses sobre'l temps y les coses del dia, obsequiava als camperols ab excelents cigarretes que solien desmussar el regust que'ls dexava aquell pestilent tabach de paquetilles y caliquenyos.

— Diuen qu'es mòlt sabil

— Cada dia'l corrèu de Riner li porta un brau feix de cartes, diaris y llibres.

— Es mòlt afectat a les coses de l'antigor.

— Ja s'han trobat bon parell ab el senyor mestre! —

Aquestes dites dels vehins se repetien sovint, sobre tot quan algú de fòra terme'l veyia per el poble, interrogant arrèu y apuntant en son quadern de notes algunes coses que li semblaven típiques y d'interès.

Feya quatre anys que hi passava temporadetes a Torredenagó aquell esperit selecte, en contínua inquietut per nodrirse de tot allò que pogués donar materia a sos llibres de variades tendències. Hi estava tan a pler, que fins féu el propòsit de edificarhi una torre per mor de poguerhi sojornar més llargues temporades durant l'any — una barraqueta — deya ell, per fruhir amplement d'aquell clima, d'aquells panorames, d'aquelles costums y d'aquelles aygues tan bones y saludables.

En sos passeigs matinals y de cap al tart s'adonà d'un paratge bonich y solitari, cercat per la riera que hi feya créixer vistosa vegetació, y clapejat d'enormes penyalars, hont s'hi endevinaven vestigis de passades civilitzacions. Aquell lloch, conegut per Pas de llop, era la seva obcecació. En totes les seves sortides, d'anada ò de tornada, s'hi dexava caure y'n sabia tots els detalls: — el lladoner de sota la bauma ha tret nova brotada; la figuera del toll ja treu lluchs; el cirerer del rech té una ferida que'l privarà de fruytar; l'aranyoner de la fexeta s'enrinxa avall cap al vinyot... — Tot, tot era digne de la seva atenció. Pas de llop quedava com deslligat d'una vasta heretat coneguda per Els Ballarons, y que anava devallcayent degut a no sapiguerse entendre llur mestresa, sobrevinguda y esterlocada per l'afany de viure a vila, hont féu cap ab la pubilleta y ses filles propies. Aquell racerich, acabada la guerra, féu peça a un guerriller de mala anomenada, fill de la

comarca, conegut per el Coronel. Pagant un cens modestíssim s'hi gorní una tuta, y allà feya de les seves fins que la justícia'l premià degudament.

Abandonat que fou el paratge de Pas de llop, may més el petjà persona nada, que no fos algun pastor que hi menés els remats.

El foraster de cà'l senyor mestre de Torredenagó, després de mayarhi quisablo, legalisà l'escriptura y se'n féu amo ab una gran ilusió. Seria'l séu entreteniment en les èpoques vagaroses, desenrotllanthi un plan capritxós d'edificació rural. El poblet rès hi perdria: en el séu gran cor hi cabien totes les penalitats, totes les miseries, tots els treballs dels humils camperols, y en alleugerirles trobaria un conhort gran. Bé prou n'havia passat l'aprenentatge: al masover petit de la Bertrana se li esvalsà la mula, y ell li bestragué ventatjosament per la compra de l'altra; al Picolí se li anaven morint els fills, alguns ja fets, y ell cuydava per sota mà de que no'ls faltés rès durant les terribles malalties; el Gayrol no salvà ni un grà de blat de la collita, y ell evità l'embarch reclamat por un odiós estiracordetes. Era llarch el rosari a passar de tants beneficis com feya al llogaret quietós de Torredenagó.

En mig de la satisfacció obtinguda per les seves bones accions, hi trobà alguna espina en forma d'ingrònit, que bé ho resulta l'afer garnèu de molts pagesos.

Quan desmontava'l turonell per fer més ampla y hermosa la esplanada per edificarhi la torre, un dia li comparegué'l vell Rostas reclamant dos ceps que li havien colgat. Els hi pagà ab escreix; altre dia fou el pubill Gaig, acompanyat d'un estol de vehins, que li reclamava'l pas que'ls barrava per sota'l barranch una taparada de terres esllavissades pels treballadors; altre dia s'hi acostà la vella Pallona exclamàntseli de que les cabres no trobaven rès de vert als marges de la riera perque'ls cavadors de Pas de llop ho cobrien de runa y pedruscall, y també s'hi atreví'l noy Reyet ab la pretensió de que li havia d'ajudar a obrir un pou al pla del Empriu, per que'l viver del hortet séu s'era axugat de resultes, podia ser, del trasbals de terres. A tot atengué, prò... començà de sospitar que'l prenién per altre, y fou quan ja tencà l'axeta de les seves prodigalitats. Y ja tenim al foraster de cà'l senyor mestre daltabaix del escambell.

Demanà per posar una passera que s'ho valgués al indret

de Pas de llop? Apesar de que també se'n podien aprofitar els vehins, l'hi negaren; intentà posar un fanaló al estretay de Rovirose? Als tres dies ja's veygué aterrat el pal; demanà l'informe del municipi per posar un peató directe? En pública sessió se li negà, alegant qu'era en profit propi y que cap bé duya al poble. Davant d'aquexa actitud que no comprenia, resolgué tencarse a casa y compartir solament ab el senyor mestre's seus goigs de vida contemplativa. Més disgustos encara. Cada dia registrava algun testimoni d'hostilitat.

Mentrestant, la torre ja feya mota al bell mig del planell de Pas de llop. Constituía una fita vistosa de bon gust y companyia en aquell llogaret soliu. Sols de no veures ben mirat dels vehins se quexava aquell sant varó. Corrués de captayres s'hi dexaven caure atrets per l'anomenada de caritatiu que tenia. Havía improvisat un cobert d'aculliment, y allà's distreya, també, parlant ab aquell exèrcit eterogeni d'indigents que seguien quisabla terra demanant en nom de Deu.

Rellegint cert dia l'escriptura, s'adonà que les mides del terreny que li adjudicà'l jutge passaven bon troç del bocinich de Pas de llop. Ho comprovà, trobant que prenía un bon troç del campó del noy Reyet; una bona gaya del quintar del Rostas; solch y mig de vinya del Gaig, y un vall dels conreus de la Pallona; precisament els que més l'havien apurat. Y s'enterà de que la viuda Ballarona, en moments de necessitat, vengué terreny de la extensa propietat, als Reyet, als Rostas, als Gaig y als Pallons, y tots aquestos avençaren terra endins, acabant d'escanyar el paratge de Pas de llop fins a quedar ben cenyit pels tres cantons de la riera; y volgué donarlos una lliçó.

Reclamà al jutge, y aquest envià cavadors per posar les coses a són lloch. Allavors pla s'armà la grossa. Tot el poble en revolta, contra'l foraster de cà'l senyor mestre, l'amo de Pas de llop. Cada un dels apretats, abans de dexas la presa, recorregué vers als lletrats y curials, dexanthi part dels cabals, puix la cosa era clara a favor del benefactor del Torredenagó, y's fallà a bones d'ell. A pesar de tot, y possessionat de totes les terres, als vuyt dies feya plantar fites en els matexos llochs d'abans, regalantlos hi lo que'ls havia reclamat en justícia y dret. No arribaven pas a capir aquell acte d'altruisme'ls garneus camperols de Torredenagó.

— Aquest homenot a bon segur que busca la perduda per aquí. Pel gust de pasturar no s'hi hauria pas ajocat. Cal vigilarlo y pararli'ls peus. —

* * *

Un cap al tart els traginers de Solsona trobaren un home estarnayat al mig del camí: mort, ben mort a trayció. Era'l foraster de cà'l senyor mestre de Torredenagó, l'amo de Pas de llop.

ANTON BUSQUETS Y PUNSET.

* * *

*Tot explicant a sa discreta aymia
la forma del sonet, un jovencel,
axis l'acabament li descrivia
volent donarnhi idea ben fidel:*

*— Un bell final, esclat de poesta,
es pel sonet, si es fruyt d'inspirat zel,
lo qu'es per l'or lo brill de pedreria,
lo qu'es la flor pel món, l'astre pel cel. —
Y ella ab somris de comprensió'l mirava
quan ell la comparança axí aclarava:*

*— Com lo penjoy, que llu en ta gargamella,
pel rich collar es gala y bell final. —
¡Brillava'l penjoy d'orl era una estrella
que duya al mig un pensament d'esfalt.*

JACINTO TORRAS Y REYATÓ.

AMOR ANANT PEL MÓN

*Amor anant pel món truca a la meua porta.
Fa cara de malalt y sembla un pobriçó.
«No t'espantis — obrint, li dich — no't quexis, nó:
vina, llèscat el pà, prèn les pomes de l'horta.»
Ell me dóna mercès — ab quina veu somorta,
en la qual espurneja un feble ploricól —
Sens perdre l'ayre trist, el dissortat minyó
entra, seu al meu banch y tot se reconforta.
Servintli un tendre moç y fentli una moxayna,
ja'l veig refet, ja té la vivor d'una dayna.
Tres jorns li paro taula y li estovo un bon llit.
Al mati del quart jorn, jugant a galindayna,
l'ingrat se'm planta, l'arch m'encara decidit,
engega una sageta y m'endevina'l pit.*

P. RIERA Y RIQUÉ.

(Continuació)

Y, com es natural, anch que'l sòu oficial que guanyava era modest, de la pluralitat de serveys que feya sempre'n solía traure un sobresou, anch que variable, gens despreciable y que li permetia atendre sens angosa al seu sosteniment y al de la seva muller, per la qual havia acabat, finalment, la tortura d'ençà qu'ell passava la vida ocupat y distret; puix los comptats instants que parava a casa se n'hi anaven en contar coses del teatre, sempre y exclusivament coses del seu teatre estimat. Tantsols una se'n callava, d'aquelles coses, ab la seva dòna: sos enamoraments. Per que cal dir qu'estava perpètuament enamorat. S'emprendava, per reva, de totes les artistes de nota, de moda ò tantsols guapetes que petjaven aquelles taules. Eren, sos amors, d'un platonisme ideal, romàntich fins al extrém, de cor endins del sastrinyol, però qu'en lo extern no's manifestaven més qu'en ditiràmbiques alabances a la turnant pel seu treball ò pel seu físich, en majors empresaments per servirla, en oficiositats extemporànies, ridícoles, y, sobre tot... en evitar prop d'ella tot intent de flirteig agè y d'interessada terceria propia.

Un dia, totjust començada la funció, enviaren al teatre, a buscar al Sastre per que la seva dòna havia prè mal.

Dexà a un altre dependent la seva feyna y correuè a veure que havia passat. Lo qu'havia passat era lo següent: a l'hora de sopar, lo Sastre encarregà a sa muller que li anés a buscar a la Rambla quelcom que li convenia, la Janeta anà a buscarho en havent sopat y al girar la cantonada un cotxe se li havia tirat al damunt, atropellantla. Esvahida y plena de sanch, l'havien entrada a una farmacia y un cop assistida convenientment y en lo mateix cotxe malfactor, — que resultà ésser d'una bona persona que's quedà allí per respondre dels estropicis que hagués fet, — la traslladaren a son domicili. La Janeta no tenia més qu'un trench al front y contusions sens importancia en un braç y una cama, però havia rebut tan bell esglay, que tenia forta excitació nerviosa, per lo que'l Sastre ja no pensà en dexarla y's quedà a casa tota la nit.

Als nou mesos justos d'aquell esglay y tinguent la Janeta passada la quarentena, vingué al món una nena ab tota felicitat. Aleshores estava de torn en lo cor afogarat del sastret la ilustre actriu Carlota de Mena y l'enamorat, que cada dia, en lo purgatori lluminós dels seus somnis, feya de primer ga-

lan per aquella sa beata primera dama, li demanà rendidament si volia concedirli la mercè d'ésser padrina de la seva filla y posarli son nom preciós. Accedí l'actriu, amable, y veusaquí per que la humil cosina d'En Peroy, se deya, ab gallardesa altisonant, Carlota.

Quan morí l'acomodador, la noyeta ja era bona per treballar y ajudar a sa mare a mantenirse. Ella havia heretat, en part ò quart, sinó enterament, la condició fantasiosa de son pare, mes les circumstancies dures de la vida la mantenien en estat de potencia, sens permètreli desenrotllarse de manera propicia y natural. Però, sota una clova irònica ò càustica — segons estés en estat de pau ò de guerra, — romanía en ella una oculta propensió als deliquis noveleschs, a les passionatitats declamatories y ultra corrents; y quan les erissipeles allunyaren, davant de sos matexos ulls sens terenyines, la probabilitat de justa correspondencia a tals sentiments, aquests s'abscondiren, però intensificantse, sota infinides capes de desdenys tan agresius com ficticis. A n'aqueix castell roquer, edificat sobre l'absurde, acudia en tardà y ignoscent paladí En Peroy.

* * *

S'havien adormit com angelets, y tan de gust En Nonat, que l'endemà dematí Deu sab a quin'hora s'hauria despertat si'l séu amich no'l crida.

Una bona remullada, de cap sota l'axeta, quatre glopades de cafè ab llet, que la tia ja'ls hi tenia preparat a taula y En Peroy digué:

— ¿Anèm, noy?

— ¡Anèm! —

Prengueren cada hú son farcellet de menjar y En Nonat les eynes, y exiren.

Quan foren al carrer, En Peroy, qu'anava cap al Hospital per travessar-lo, se repensà.

— Veuràs; avuy es dia de gala ab uniforme... Hem de celebrar la teva vinguda fent de senyors... Anirèm en tramvía. —

Prengueren lo primer que pujava Rambles amunt. No hi havia més que dues dones del poble ab cistells y cabaços, una noya jova y rosseta ab mantellina y un senyor de mitja edat, ab ayres d'home de despaig. Algun qu'altre tramvía pujava y baxava enterament buyt encar, però ja començava a escam-

parse com una taca d'oli per la ciutat, totjust desvetllada del descans nocturn, una animació discreta, d'iniciació y renovellament vital. La Rambla n'era, en aquells moments, lo nucli principal d'aquesta animació.

Lo sol empenyia enllà, ab empenta tebiona, los vels de calitja que suavisaven los termes y'ls aucells xerrotejaven alegrement abans de llençarse, a grans voladuries, cap a la plana llunya.

Passaven d'ací d'allà, com llançadores, los obrers aqueferats, ab los mocadors blaus ò grochs plens de recapte, a la mà, y'ls empleats y dependents, molts també ab lo paquetet del esmorzar embolicat en un diari; les floristes buydaven ràpidament los còves per guarnir les taules, encar humides de serení y les flors, masegades, omplien los ayres ab ratxes de flayres exquisides; los galifardèus de la brigada de neteja, alegres y malfardats, començaven a brandar les escombres, tot dihent gatades a les dònes; prenien posicions catxassudament en lo Plà de la Boqueria, los emblanquinadors, ab sa llarga canya a coll, tot conversant ab los bastaxos d'amples espatlles y moviments pesats; devallaven les cuyneres, fent mirotejar, com una ambulant bugada extesa, sos devantals blanchs, que s'espessien y coagulaven a l'entrada del mercat y sorgien, també a teories y ab lleugeresa gràcil de vols de aurenets, les modistetes, fines y estilisades com figurins vivents. Los vaylets, a crits retintinatats, pregonaven los diaris del matí, renillaven les cavalleries dels carros de la verdura, enfilerats del carrer del Hospital fins a Bethlèm y en les botigues, que badaven ses portes, com ulls que s'esparpellen, no's veyen més que'ls aprenents, aplicats a la endreça cotidiana y els moços, desentelant los vidres, engaviats dintre'ls aparadors... Y per damunt de tot, com un celestial aspergis, queya la gotellada sonora de les campanes, cridant a missa, y fiblava l'espay, al lluny, lo penetrant xiulet d'una serena de vapor....

En Nonat, ab ulls atònits, sentia que li engabanyava'l cor y li muntava al cap, torbadora com la boyrina de la ubriaquesa, la sensació deliciosa del dia abans y quan l'oneig d'una ampla corva l'encarà, de primer, ab la magna Plaça de Catalunya y després ab lo Passeig de Gracia, lo meravellament que se li havia anat ficant a dins, li pujà vivament al rostre, empalidintlo d'emoció.

(Continuad).

FOLKLORE

EL DINERET DE LA SANTA CREU

A COSTUMA la maynada de la urb gironina, en el dia de la Inven-
ció de la Santa Creu, fer el dineret».

Nens y nenes, ab un platet, vessant de pètals de flors prime-
renques, van en corrua per les cases. Al entrarhi, reciten aquesta
cançoneta:

El dineret de la Santa Creu
qui no paga, no va al cel
A les dotze de la nit,
el dimoni sota'l llit.

Paren lo platet, y'ls hi posen preses de xacolata, borregos,
aniços, atmetlles, pomes, etc., y alguns els hi donen monedes de
poch valor.

Els nens, més contents qu'unes pasqües, van fent la passada
per els carrers y rambles, fins a tocar migdia. En tocant aquesta
hora, se retiren a llurs cases, satisfets de la jornada, bo y menjant
les lleminadures que'ls hi han sigut entregades.

SIXTE VILÀ.

PROVERBIS Y FRASES PROVERBIALS DE RUBI

(treientne'ls més usuals y sabuts de tothom)

(Continuació)

Qui no'n fa un cistell
may omple un còve.

Qui no'n cull una,
may ne té dues.

Els gats van a Roma
per la coca.

Qui s'acompanya ab un coix,
al cap del any, encara ho es més que l'altre.

No més se té
lo que s'estalvia.

Per Sant Silvestre,
la pluja ja està llesta.

La mitja al garró,
fa senyor.

El ruch per fam
se menja'l gram.

Si trona entre la Mare de Deu de la Candelera y la de Març
quaranta dies més d'hivern.

Per Sant Sebastià s'allarga'l dia, una hora per cada cap.

Ferro ab ferro, lliga; ferro ab bronze, nó.

Els punts estan bé a la roba y encara si són ben donats.

Qui fa fiança,
ha d'agafar la bossa per l'ança.

Als polls que nexen pel Juliol,
el cap els hi dol.

(Les llocades que nexen per aquest mes, no van gayre bé, per
la calor excessiva.)

Tot el que no té contrari,
té passador.

Qui no vulgui menjar cuchs,
que no mengi bolets.

Maldecaps, cap; criatures, poques.

(S'aplica als que no s'amohinen per rès ò es consell que's dona
als que passen tribulacions.)

La taula que no té pà,
fa plorar;
y la taula que no té vi,
fa patir.

El respecte, fa respecte.

Lo que hakis de menester per tu,
no ho donguis a ningú.

Variant: Lo que hakis de menester per tu,
no ho donguis als altres.

Anar per ase y tornar per bestia.

(S'aplica als enviats per donar compte d'alguna cosa y no's sa-
ben explicar.)

Una mica de claror que Deu m'ha dat,
una bestia m'ho ha «quitat».

(S'aplica als que tapen la claror al que llegeix ò fa feyna.)

(Seguirà).

MONTSERRAT CARDÚS.

NOTES D'ARXIU

UN INVENTARI DE RELIQUES

DIOUS, sis de Novembre de 1483, sor Gabriela Garsia, prioressa del monestir dels Angels, de Barcelona, de la Ordre Dominicana, firmava un reconexement a favor del noble Francesch de Rajadell, donzell, de la vegueria de Manresa, d'haver rebut de ses mans com a dipòsit les següents reliquies tancades en un artístich cofret de vori a estil de tomba, mólt adornat d'imatges santes:

«Et primo un drap de sendat o de camocha negre petit en lo qual ha alguns ossets petits sens titol.

Item hun altre drap de li blanch en lo qual hun tros dos despalla sens titol e en lo matex drap ha un trosset de pedra del loch hon fou batejada sancta Agnes.

Item hun altre drapet blanch en lo qual ha quatre o sinch trosses del sepulcra de senta Lucia.

Item hun troç de sendat vert en lo qual ha dos troços dossos enbolicats ab coto, sens titol.

Item hun drapet de li blanch en lo qual ha alguns patrenostres (sic) negres e hun poch de cera e hun osset e trossets petits de terra sens titol.

Item hun trosset de sendat vermell hon ha hun petit dos de sent lorenc.

Item hun altre trosset de sendat violat en lo qual ha hun trosset del test de sancta clara.

Item un altre sendat violat en lo que ha hun trosset de pedra del pesebre en lo qual Jhesucrist fou posat com fou nat.

Item hun altre trosset de sendat violat en lo qual ha hun trosset dos de sent luch euangeliste.

Item hun trosset de sendat vermell en lo qual ha hun trosset del pilar ahon Jhesucrist fou assotat.

Item hun troç de sendat violat ab hun trosset dos de sancta agata.

Item hun trosset de sendat violat en lo qual ha hun trosset dos de sent andreu apostol.

Item hun trosset de sendat violat en lo qual ha hun trosset dos de sent berthomeu.

Item hun altre trosset de sendat violat en lo qual ha hun trosset dos de sent feliu.

Item hun altre trosset de sendat en lo qual ha hun trosset de la sinta (s) de Johan babtista.

Item hun altre trosset de sendat vermell en lo qual ha hun trosset del drap en que fou enbolcat Jhesucrist com nasque.

Item hun sendat violat en lo qual ha hun trosset de la vera creu.

Item hun paper en lo qual ha dos trossets de fust sens titol.

Item hun tros de pedra blancha sens titol.

Item hun sendat groch en lo qual ha hun tros de costella de sancta benigna verge, e hun altre tros dos de sancta agnes verge; e hun altre tros dos senser gornit a cada cap de seda sens titol.

Item hun sendat vert en que ha hun trosset de la colomna o pilar de Jhesucrist; e hun altre sendat vert en que ha hun altre trosset de la columnba en la qual Jhesucrist fou assotat.

Item hun poquet de la terra de que fou format Adam, sta dins hun sendat vert.

Item hun poch de terra del loch hon Jhesucrist stant plora sopra la ciutat de Jherusalem, sta dins coto e hun sendat vert.

Item hun sendat vert en lo qual ha hun tros de pedra del loch ahon Jhesucrist feu la sena e leua los peus als apostols e hon aparegue als apostols apres dela resurreccio e hon tremete lo sperit sanct.

Item dos trossets de pedra del loch hon Jhesucrist fent oracio en lort sua de sanch, sta en hun petit (tros) de sendat vert.

Item hun paper en lo qual ha hun petit (tros) del vel de nostra dona e dos ossets e hun petit (tros) de palma e hun poch de cera sens titol.

Item hun poch de pedra de monticaluari en hun sendat vert, e hun tros de pedra de la capella del sepulcre.

Item hun potet de vidra ab hun tros d'os del musclo o spalle de madona sancta Lucia lo qual es del castell de raiadell.

»Les sobredites relliquies stan dins una caps a o coffret de vori a manera de tomba ab los senyals de reiadell la qual se tanca ab clau, en lo dins folrada de tela blaua. Lo qual coffre e relliquies lo Magnifich Mossen Ffrancesch de raiadell donzell domiciliat en la vagueria de Manresa acomana a madona la prioressa de la verge Maria dels Angels e a son convent e a lurs successors ab tal pacte e condicio que tota hora que ell o sos hereus la volguessen cobrar pogan cobrar.»

Per la copia:

E. MOLINÉ Y BRASÉS

LOS NOSTRES FOLLETINS.—Arribada la remesa de paper fabricat especialment, hem tirat desseguida's folletins que no poguerem repartir ab el número passat y que donarèm de més en aquest y en el vinent. A més del que comencèm, seguirà normalment fins a sa terminació'l d'En Narcís Oller, l'excelent recontador.

REVISTA

Certamens

Necessitarem la meytat de les planes en cada número si durant l'estiu haviem de donar compte d'aquestes festes literaries que van celebrantse en les principals poblacions de Catalunya. Y com que'ls diaris en parlen detalladament, als nostres lectors no'ls hi cal la noticia que'n poguessem donar qu'hauria de ser brevíssima.

Una cosa hem de fer notar, com un mal síntoma: la multiplicació dels premis en metèlich que semblen preferir els concursants y qu'alguns periòdich ha preconisat com una gran millora en les nostres costums. Nosaltres, repetim, ho mirèm com un mal síntoma per la vida d'aquexes festes, que ab aquest sistema corren el perill de degenerar en una explotació dels vanitosos pels axerits. De mo-

ment, ho trobèm lleig pels ofer-tors y sobretot pels premiats; però, si ells ho troben bonich, dexèmlos estar y rentèm-nosen les mans.

Lectura Popular

La distingida escriptora Sara Llorens de Serra, la diligent arreplegadora del saber del nostre poble, l'amorosa monolò-guista de l'infantesa, ha merescut omplir ab sos escrits el quader número 275 d'aquesta biblioteca divulgadora qu'ha sortit el dijous passat. La finesa d'observació y la discreció de la forma avaloren l'obra de la senyora Llorens, que sempre serà llegida ab gust; la mostra que'n dóna aquest quadern n'es una bona proba.

Se troba en totes les llibreríes y kioscos, com tots els anteriors, a deu cèntims.

FOLLETÍ NOU.— Hem d'agrahir al nostre amic En Ramon Miquel y Planas que'ns haja cedit sa NOVELA D'UN BIBLIÒFIL, pel folletí que comencèm a donar en aquest número. Impresa a pocs exemplars que no arribaren al públich, ha despertat tal interès per llegirla, gracies a les referencies particulars y als elogis d'alguns diaris, que no hem dubtat en solicitar el permís per ferla conèixer als nostres abonats, concedit galantment per l'exquisit escriptor. Gracies a ell; y als lectors, la enhorabona.